

INUIT ATAQATIGIIT

Inatsisartuni

UKA 2017/20
12.11.2017
Kelly Berthelsen

Uunga siunnersuut: Inuit innarluutillit tapersersorneqarnissaannut Inatsisartut Inatsisaat nr. xx, xxx xx 2017-imeersoq.

(Ilaqutariinnermut, Naligiissitaanermut, Isumaginninnermut Inatsisinillu atu-
utsitsinnermut Naalakkersuisoq)

Aallartitsivitsinnanga oqaatigeqqaassavara oqaatsit innorluutillit aammalu innarluute-
qalersimasut kalaallisut oqaatsitsinni assigiinngitsumik atorneqarlutillu isumaqartinne-
qartaraluartut matumani inatsisissatut siunnersuummi oqaaseq atorneqartoq – tassalu
innarluutillit - saqqummiussissummi matumani atorneqassammat.

Siullermik Inuit Ataqatigiinniit oqaatigissavarput nuannaarutigilluinnaratsigu in-
narluutillit pillugit inatsisikkut erseqqissarneqarmat innarluutillit inuiaqatigiinni allat
tamaasa assigalugit sutigut tamatigut nalinginnaanerpaamik inooqataanissaminnut
pisinnaatitaaffeqassasut.

Tamatumuunakkut inuiaqatigiittut ukiorparujussuunngitsut ingerlanerini alloriarsima-
qaagut. Qangarsuunngitsoq angumeraarput innarluutillit annertuumik ikiortaria-
qarsimagaangamik Qallunaat Nunaannut aallartitaasarnerat. Taamani innarluutillit
ilaqutaasulluunniit tarnikkut atugaat pisinnaatitaaffiilu tunulliuunneqartarsimapput
timikkut atugarissaarnissaat salliutinneqartarsimammat.

Qujanartumilli maanna tarnikkut atukkat, soorlu allat naligalugit inuiaqatigiinni peri-
arfissaqartitaanissaq, nammineerluni angerlarsimaffeqarnissaq, ilami allaat
naleqqussakkamik suliffeqarnissaq pingaartinneqalersimammata innarluutillit
nunatsinniiginnarlutik tarnikkut atugarissaarneruleqaat.

Atukkalli pitsanngorsartuagassaapput, pingaartumillu innarluutillit ikiortariaqarfiisigut
ikiuisussat suliassaminnut ilinniartinneqarluarnissaat aalluttariaqarparput, matu-
munngalu ilanngullugu naalakkersuisut kajumissaarniarparvut isumaginninnermi
sulisussanik ilinniartitsineq aallulluaqqullugu.

Kikkut sullinneqarnissaat pillugu aalajangersakkat § 7 imm. 2-miittut isumaqatiga-
lugillu paasilluaraluarlugit makku inatsisiliornermi isummerfigineqartariaqartutut isi-
gaavut: Sivisuumik piginnaasalikillismaneq qanoq paasariaqarnersoq eqqarsaatiga-
lugu isumaqarpugut aalajngersagaq taanna sukumiinerusumik erseqqissarneqassasoq
ilaatigut inuit napparsimarulussimallutik annertuumilluunniit sularitissimallutik sivi-
sunerusumik sungiusaqqittariaqartut ilaatinneqartussanngorlugit. Tamakkumi
atorfeqarsimagunik ullullu 120 sinnerlugit uninngasariaqassagunik suliffimminnit so-
raarsitaassapput pisortallu ikiorsiissutaannaannik isumalluuteqalissallutik, imaluunniit
suliffeqarsimanngikkunik annikitsuaraannarnik ikiorserneqartarsinnaassallutik. Taa-
maammat paaserusupparput siviunerusumik sungiusarneqartariaqartut katsorsar-
neqartariaqartulluunniit innarluutillit ikiorserneqartartutulli pisinnaatitaaffeqarner-
sut ikiorserneqarnissaq eqqarsaatigalugu.

§ 9-imi aalajangiisinaatitaanermut akisussaaffinnullu tunngatillugu innarluutillit najugaqarfinnut inissineqarnissaat pillugu kommunit inassuteqaateqartartussaapput, naalakkersuisullu aalajangiisartussaallutik, taavalu naammattumik inissaqartitsisoqarnissaa naalakkersuisut isumagisassarissallugu. Pisariillisaanissaq eqqarsaatigalugu takorloorneqarsinnaannginnerpoq kommuninut ataatsimoortumik tapiissutit aqutigalugit innarluutilinnik najugaqarfinnut inissiisarnermut tunngasut tamarmik, soorlu aalajangiisarnerit, kommuninut suliassanngortinneqarnissaat, tassami ukiorpaaluit qaangiuppulli innarluutilinnut suliassaqarfik kommuninut tunniunneqareersimammat.

Taava tamatuma malitsigisaanik marloqiusamik nakkutilliinissaq § 13 aamma 14-imi taaneqartoq pisariaqarunnaassagaluarpoq taamalu qitiusumik nakkutilliisoqarfik kisimik nakkutiginnittalissagaluarluni kommunillu angerlarsimaffinnik ingerlatsilissagaluarlutik.

Immaqa taamaaliornissaq inatsisissakkut ugguuna angivallaamik alloriarnerussagaluarpoq, kisianni siunissami kommuninut suliassaqarfinnik nuussuineq aammalu marloqiusamik ingerlatsiunnaarnissaq siunertaralugu akisussaaffimmik tamakkiinerusumik kommuninut tunniussinissaq siunissami siunniunneqartariaqarpoq.

Inatsisissakkut aamma siunertaavoq innarluutillit sapinngisamik angerlarsimaffimminniiginnassasut. Taamaassappat assersuutigalugu sineriasuatsinni angajoqqaat sapinngisamik pitsaanerpaamik siunnersorneqartarnissaat anguniarlugu Nuna Tamakkerlugu Innarluutilinnik Sullissivimmiit akuttunngitsumik siunnersuiartorluni angalasoqartarnissaanut aningaasanik piareersimasoqartariaqarpoq inatsisikkut siunertarineqartoq pitsaasumik kinguneqaqqullugu.

Aamma, annertuumik innarluutillit Qallunaat Nunaanniittut nunatsinnut utersinnaatitaanissaat pillugu erseqqissunik aalajangersaasoqassasoq kaammattuutiginiarparput tassami najugaqarfinnik neqeroorutit nunatsinni pigigutsigit nunatsinnut angerlarnissaannik periarfissittariaqaratsigit.

§ 23-mut tunngatillugu erseqqissaqqissavarput ullutsinni nappaatit qanga immaqa qaangigassaasarsimanngikkaluartut katsorsarneqarsinnaalersimammata ilaannilu sivilisuumik suliaritinnermik nassataqartarlutik. Taama sivilisuumik suliaritittut ataavartuunngikkaluamik innarluuteqalersimasutut isigineqarlutik tamakkiisumik ikiorserneqartarnissaat qularnaaqqoqaarput. Aamma timikkut anniaatit siornatigut immaqa annerusumik eqqumaffigineqanngitsut, soorlu tuip nagguaatigut aseruuttoornerit sivilisuumik naqqikkiartortartut (qallunaatut koldskulder) sulisinnaajunnaarlarnermik nassataqarsinnaasartut eqqarsaatigalugit ikiorsiinerit taakkununga atortinneqarsinnaanissaat eqqumaffigisariaqarpoq.

Ukiut ingerlanerinissaaq takusarpavut qanigisaasut, soorlu aappat, angajoqqaat, imaluunniit qitornat qasusuillutik innarluutilinnik ikiuisartut qanigisaanertillu pillugu tapersortitut nalinginnaasutut akissarsiaqartitaaneq ajortut. Suliat assigiit assigiimmik akilerneqartartussaammata taakkuttaaq naleqquttumik akissarsiaqartitaanissaat aporfissaqartinneqassanngitsoq angusariaqarpoq.

Ikiorsiinerup suunissaanik aalajangiisarnermut tunngasuni § 72-imiittuni inatsisip nalunaarutitaanik suliaqarnermi siuliani taaneqartut, ataavartuunngikkaluamik timikkut tarnikkullu pisinnaalluarunnaarutit, siornatigut immaqa isiginiarneqartarsimanngikkaluit, soorlu tuikkut aseruuttoornerit, ilanngullugit isiginiarneqartarnissaat kaammattuutigeqqissavarput.

Taamma naatsunnguamik oqaaseqarluta erseqqissaatissat allannguutissatullu isumali-utigineqarsinnaasut ataatsimiititaliamiit sukumiisumik suliarineqarnissaat kaammattuutigalugu inatsissatut siunnersuut ataatsimiititaliamut susassaqtumut ingerlateqqinneqassasoq Inuit Ataqatigiinniit kaammattuutiginiarparput.

Qujanaq